

دیدار و گفتگو با پروفسور «روبرتو پُلّی»

در ۲۸ مهر ۱۳۹۴، یک نشست آینده پژوهی در اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان اصفهان با حضور پروفسور روبرتو پُلّی، صاحب کرسی نظریه پردازی و آینده پژوهی و سیستم‌های پیش‌نگر در یونسکو، برگزار شد. در این جلسه که بیش از سه ساعت طول کشید، مجالی دست داد تا مطالبی را با ایشان در میان بگذارم. خوشبختانه یک مترجم چیره و توانا دعوت شده بود و می‌توانست با اشراف بر اصطلاحات علمی، مطالب را ترجمه کند. روبرتو، انگلیسی را با لهجه ایتالیایی ادا می‌کرد.

دستکم در این گفتگو، می‌توانم بگویم روبرتو پُلّی را فردی متواضع و پخته یافتم. او ابتدا درباره دشواری درک مفاهیم جامعه‌شناسی سخن گفت و اظهار داشت که «پس از بیست سال تازه فهمیده‌ام که جامعه‌شناسی چیست.» آن گاه در مورد آینده پژوهی سخن گفت و در این خصوص که آینده پژوهان در مورد آینده زندگی بشری چه گفته‌اند و چه دیدگاه‌هایی را مطرح کرده‌اند مطالبی را بیان کرد. مطالب او تقریباً هیچ دانش تازه‌ای برایم نداشت. دوستان سوالاتی را مطرح کردند اما طولانی‌ترین گفتگو میان اینجانب و او رخ داد.

به او گفتم که «چه مقدار در مورد فرجام جهان از دیدگاه مذاهب ابراهیمی می‌دانند؟» روبرتو گفت «تقریباً هیچ!» به او گفتم «چقدر به آسیب‌های تخصص‌گرایی و مهوریت علوم کل‌نگر اشراف دارید؟» در این مورد گفت: «تخصص اگر چه خوب است اما نگاه ما به جهان مشبک می‌کند و باید برای این مسئله فکری کرد (گفته مرا تصدیق کرد) و علوم کل‌نگر می‌تواند این مشکل را تا حد زیادی حل کند.»

به او گفتم «بسیاری از اندیشمندان معتقدند که انقلاب اسلامی، بر آینده جهان تأثیرات ژرفی خواهد گذاشت و به نظر من عصر آینده عصر خمینی خواهد بود. عصری که ملت‌های مستضعف جهان بیدار می‌شوند و مناسبات ظالمانه دنیا را به هم می‌ریزند.» به او گفتم «مدتی در ایران بمان و امام خمینی را بشناس» دیگر اینکه «باید فرجام جهان را بدانید. خیلی بیش از یک میلیارد انسان معتقد به منجی هستند و می‌دانیم که روزی منجی جهان همراه پیامبر شما (حضرت عیسی علی نبینا و علیه السلام) ظهور می‌کند و جهان و جامعه و انسان را به فطرت پاک و ناب خود باز می‌گرداند. این همه هیاهو و زوائد از زندگی و اندیشه انسان زدوده می‌شود و آنچه مهم می‌شود اخلاق انسانی و توحید و یکتاپرستی است. یک آینده پژوه نباید خود را به آینده پژوهی مثلاً یک کارخانه محصولات شوینده محدود کند. بلکه آن هم خوب و لازم است (مثلاً آسیب‌های محیط زیستی آن را مطالعه کند و هشدار بدهد) اما آن چه مهم است این است که ما مسائل بسیار مهم تری را آینده پژوهی کنیم و ببینیم چه بر سر انسانیت و اخلاق و دانش می‌آید و چه کسانی در این میان مؤثر هستند.»

روبرتو از این سخنان استقبال کرد و گفت «برای این نوع مباحث احترام زیادی قائل هستم.»